

**Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen
esityksestä laiksi yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain
muuttamisesta**

Eduskunta on 11 päivänä syyskuuta 1990 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 101 laiksi yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Esa Lonka työministeriöstä, lakimies Simo Zitting Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, asiamies Harri Hietala Suomen Työntantajain Keskusliitosta, asiamies Rauno Lindahl Liiketyöntantajain Keskusliitosta, varatuomari Raila Kangasperko Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, lakimies Pentti Itkonen Akavasta, neuvottelupäällikkö Martti Reuna Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, henkilöstöjohtaja Kirsti-Marja Kuivalainen Nokia-Yhtymästä, luottamusmiehet Kaarina Riiheläinen, Tarmo Tahko, Björn Holmström ja Leena Hotari Nokia-Datasta sekä luottamusmiehet Kristiina Olenius, Jouni Saarimaa, Pentti Turunen ja Markku Puska Nokia Kaapelista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan yhteistointalakeja muutettavaksi siten, että henkilöstön osallistumis- ja tiedonsaantioikeuksia laajennetaan konsernimuotoisissa yrityksissä. Uudet säännökset koskisivat konserneja, joiden Suomessa työskentelevän henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 500. Velvoitteet tulisivat voimaan konsernin Suomessa toimivissa yrityksissä, joissa on säännönmukaisesti vähintään 30 työntekijää tai toimihenkilöä.

Konserniyhteistyö tulisi ensisijaisesti järjestää yrityksen ja henkilöstön välisin sopimuksin. Sopimuksilla voitaisiin vapaasti määrätä yhteistyön muodoista, henkilöstön edustuksesta, tiedottamisesta, neuvotteluista ja henkilöstön keskinäiseen vuorovaikutukseen liittyvistä järjestelyistä. Jos konserniyhteistyöstä ei puo-

lentoista vuoden kuluessa lain voimaantulosta päästä yrityksen ja henkilöstön välillä sopimukseen, on konserniyhteistyö toteutettava lain vähimmäisehtojen mukaisesti. Vähimmäisehdot edellyttävät, että konserni vuosittain antaa konsernin taloudellista tilaa koskevan selvityksen tuotantoa, työllisyyttä, kannattavuutta ja kustannusrakennetta koskevine tietoineen. Erikseen on annettava tiedot konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa henkilöstön kannalta olennaisesti muuttavista päätöksistä. Yhteistointaintaa varten valittavat henkilöstön edustajat on valittava pääsääntöisesti kaikista Suomessa konserniin kuuluvista yrityksistä ja kaikista henkilöstöryhmistä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta.

Sosiaalivaliokunnan mielestä yrityksen henkilöstön ja johdon välisen yhteistyön laajentaminen konsernimuotoisissa yrityksissä on kannatettavaa. Yhteistyötä kehittämällä ja laajentamalla voidaan puuttua muun muassa niihin tekijöihin, jotka aiheuttavat työssä viihtymättömyyttä, epävarmuutta yritystoiminnan muutostilanteissa ja tiedon puutteesta johtuvaa vastakkainasettelua.

Osallistumis- ja tiedonsaantioikeuksia konsernimuotoisissa yrityksissä kehitettäessä tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää hyväksi jo olemassa olevia järjestelmiä. Muutoinkin on ensisijaista pyrkiä johdon ja henkilöstön välisiin sopimuksiin aikaansaamaan kuhunkin yritykseen sopiva ja joustava järjestelmä. Näin voidaan myös varmistaa lainsäädännön tavoitteiden mahdollisimman hyvä toteutuminen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä on konsernitason yhteistyö rajattu koskemaan vain Suomessa toimivia konserninosia ja että soveltamisrajaa koskevat henkilömäärät ovat kansainvälisesti vertailtuna varsin korkeita. Euroopan maiden tilannetta

on seurattava ja ryhdyttävä tarvittaessa toimenpiteisiin, joita muun muassa Suomen menneillään olevat Euroopan yhdentymiseen liittyvät neuvottelut edellyttävät.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaalivaliokunta pitää esitystä tar-

peellisena ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinari, varapuheenjohtaja Louvo ja jäsenet Alaranta, Kankaanniemi,

Koistinen, Kärhä, P. Leppänen, Mäkipää, Nordman, Paavilainen, Rantanen, Taina ja Väistö (osittain) sekä varajäsen Wahlström.

Vastalause

Valiokunta on käsitellessään hallituksen esitystä n:o 101 päätenyt kannanottoihin lain sisällöstä, joihin emme ole voineet kaikilta osin yhtyä.

Suomalaisten yritysten toiminta kansainvälistyy kiihtyvällä vauhdilla. Kun työntekijöiden tiedonsaantia konserniyritysten tilasta pyritään tässä lainuudistuksessa lisäämään, konserniyhteistyötä ei pitäisi rajoittaa vain Suomessa.

Lisäksi lain 2 §:ään tulisi kirjata säännös, jolla turvataan olemassa olevat konserniyhteistyön muodot. Ehdotettu laki tarjoaa jo olemassa oleviin konserniyhteistyön muotoihin eräiden yritysten osalta vaatimattomampia uu-

distuksia kuin niissä jo toteutetut järjestelyt ovat.

Lakiehdotuksen 11 c §:ssä konserniyhteistyö rajoitetaan vain sellaisiin yrityksiin, joissa on vähintään 500 työntekijää. Tämä raja on liian korkea. Se tulisi asettaa korkeintaan 150 työntekijään.

Tämän lisäksi vastalauseeseemme sisältyy eräitä teknisiä korjausesityksiä.

Tämän perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoiminnasta yrityksissä 22 päivänä syyskuuta 1978 annetun lain (725/78) 2 :n 3 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 § ja 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 14 §:n 1 momentti 29 päivänä heinäkuuta 1988 annetussa laissa (724/88), sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetulla lailla (625/88), uusi 3 momentti, jolloin muutetut 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, ja *uusi 6 momentti* sekä lakiin uusi 11 b—11 e § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Konsernissa noudatettavan yhteistoiminnan, jäljempänä konserniyhteistyö, tarkoituksena on edistää konsernin johdon ja konsernin henkilöstön välistä sekä henkilöstön keskinäistä vuorovaikutusta (*poist.*).

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

2 §

Soveltamisala

(3—5 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)
Jo käytössä olevat konserniyhteistyömuodot jatkuvat, jollei vähintään kaksi henkilöstöryhmää, jotka edustavat henkilöstön enemmistöä, tee niihin muutosesityksiä. (Uusi)

11 b §

Konserni ja konserniyhteistyö

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

(3 mom. *poist.*)

11 c §

Sopimus konserniyhteistyöstä

Suomalaisessa konsernissa, jonka Suomessa työskentelevän henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 150, on konserniyhteistyöstä niiden konserniin kuuluvien yritysten tai itseensä toimintayksiköiden osalta, joissa säännöllisesti on vähintään 30 työntekijää, voimassa, mitä siitä konsernin johdon ja henkilöstön edustajien välillä on määrääjäksi tai toistaiseksi sovittu.

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

11 d §

Tiedottamisvelvollisuus konsernissa

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Muulla kuin Suomessa toimivasta yrityksestä on tässä pykälässä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen ohella annettava vain ne 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun määräaikaisselvitykseen liittyvät tiedot, joilla on (*poist.*) merkitystä Suomessa olevan henkilöstön kannalta.

11 e, 13, 14, 15 ja 16 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
 (Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1990

Pekka Leppänen

Jarmo Wahlström

